

Για τους μαθητές του Β1

Στο πλαίσιο των Θεματικών Ενοτήτων « Εργασία- Επάγγελμα» και «Σtereότυpes αντιλήψεις» του βιβλίου Έκφραση-Έκθεση μπορείτε να απαντήσετε στις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας έως το τέλος της εβδομάδας (22-3-2020). Θα παραδώσετε τις εργασίες σας, όταν ανοίξουν τα σχολεία. Θα είμαι στη διάθεσή σας για απορίες και βοήθεια. Η εξάσκηση μας συνεχίζεται με αισιοδοξία!

ΚΕΙΜΕΝΟ: Τι είδους επάγγελμα σκέφτονται να ακολουθήσουν στο μέλλον κορίτσια και αγόρια;

Όταν σκέφτεστε το επάγγελμα του μηχανικού, ποια εικόνα σας έρχεται στο νου: ένας άνδρας ή μια γυναίκα με κράνος εργοταξίου; Και ποιον φαντάζεστε να κάνει μάθημα στα παιδιά σας στο σχολείο; Αν απαντήσετε «ένας άνδρας» στην πρώτη ερώτηση και «μια γυναίκα» στη δεύτερη, είναι γιατί υπάρχει λόγος. Απλά γιατί οι άντρες που κάνουν καριέρα σε τομείς όπως οι επιστήμες, η τεχνολογία, τα μαθηματικά ή ως μηχανικοί είναι πολύ περισσότεροι, ενώ οι γυναίκες υπερεκπροσωπούνται στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τις επιστήμες υγείας. Ο διαχωρισμός αυτός στην αγορά εργασίας με βάση το φύλο ισχύει ακόμη σε πολλές χώρες. Πρόκειται να συνεχιστεί; Τώρα πια, στα περισσότερα σχολικά μαθήματα τα κορίτσια τα καταφέρνουν εξίσου καλά με τα αγόρια και συχνά καλύτερα. Επιπλέον, οι επιδόσεις στα μαθήματα επηρεάζουν τις προσδοκίες των 15χρονων αναφορικά με το είδος της καριέρας που επιθυμούν να ακολουθήσουν. Είναι όμως πάντοτε έτσι;

Το 2006, η έρευνα PISA ρώτησε τους 15χρονους μαθητές ποιο επάγγελμα περίμεναν ότι θα κάνουν όταν μεγαλώσουν, γύρω στην ηλικία των 30. Σχεδόν σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, τα κορίτσια ήταν πιο φιλόδοξα από τα αγόρια: με μια διαφορά 11 ποσοστιαίων μονάδων κατά μέσο όρο, τα κορίτσια έτειναν περισσότερο από τα αγόρια να προσδοκούν επαγγέλματα γοήτρου και υψηλού κύρους, όπως δικαστής, ανώτερος δημόσιος υπάλληλος, στέλεχος ή ελεύθερος επαγγελματίας.

Η Γερμανία, η Γαλλία και η Ιαπωνία είναι οι μόνες χώρες του ΟΟΣΑ όπου υπήρχαν παρόμοια ποσοστά κοριτσιών και αγοριών που προσδοκούσαν αυτά τα επαγγέλματα, ενώ στην Ελβετία τα αγόρια ήταν ελαφρώς πιο φιλόδοξα από τα κορίτσια αναφορικά με τις επαγγελματικές τους προσδοκίες. Η διαφορά αυτή μεταξύ των φύλων ήταν ιδιαίτερα έντονη στην Ελλάδα και την Πολωνία. Στις δύο αυτές χώρες, το ποσοστό των κοριτσιών που προσδοκούσαν να γίνουν δικαστές, ανώτεροι δημόσιοι υπάλληλοι, στελέχη ή ελεύθεροι επαγγελματίες ήταν υψηλότερο κατά 20 μονάδες από το ποσοστό των αγοριών που ήλπιζαν να κάνουν καριέρα σε αυτούς τους τομείς.[...]

Παρότι λίγα κορίτσια σκέφτονται να ακολουθήσουν κάποιο επιστημονικό επάγγελμα, όπως το επάγγελμα του μηχανικού ή του πληροφορικού, διαπιστώνεται ότι σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ τα κορίτσια ήταν περισσότερα από τα συνομήλικα αγόρια, όταν επρόκειτο για επαγγέλματα σε υπηρεσίες υγείας που αποτελούν μία ομάδα επιστημονικών επαγγελμάτων με ανθρωπιστική διάσταση. Η διαφορά αυτή διατηρείται ακόμα και όταν αφαιρείται το «νοσοκόμα» και το «μαία» από τον κατάλογο των επαγγελμάτων υγείας. Στις χώρες του ΟΟΣΑ το 16% των κοριτσιών, κατά μέσο όρο, σκέφτονταν να ασκήσουν επαγγέλματα υγείας, εκτός από το επάγγελμα της νοσηλεύτριας ή της μαίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα αγόρια ήταν μόνο 7%. Οι αριθμοί αυτοί υποδηλώνουν ότι αν και τα κορίτσια που παρουσιάζουν υψηλές επιδόσεις στις επιστήμες δεν προσδοκούν να γίνουν μηχανικοί ή πληροφορικοί, στρέφουν τις μεγαλύτερες φιλοδοξίες τους σε άλλους τύπους επιστημονικών επαγγελμάτων, όπως ο τομέας των επαγγελμάτων υγείας.

Οι διαφορές μεταξύ των φύλων σε θέματα επαγγελματικών προσδοκιών θα μπορούσαν να συμβάλουν στην εξήγηση των διαφοροποιήσεων με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, οι οποίες με τη σειρά τους μπορούν

να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα άτομα και τις κοινωνίες. Για παράδειγμα, οι αγορές εργασίας που γνωρίζουν ανάλογες διαφυλικές διαφοροποιήσεις, συχνά συνδέονται με τις μεγάλες διαφυλικές ανισότητες σε μισθούς και συνθήκες εργασίας. Και όπως η απουσία των γυναικών από την αγορά εργασίας βλάπτει την οικονομική ανάπτυξη και πρόοδο, η έλλειψη ισότητας στις επαγγελματικές ευκαιρίες, που θα επέτρεπαν τόσο στις γυναίκες όσο και στους άντρες να αναπτύξουν τις δυνατότητές τους σε οποιοδήποτε τομέα σπουδών και εργασίας, ενδέχεται να οδηγήσει σε απώλεια ταλέντων και στη μη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.

Η εκπαίδευση είναι ένας από τους επαγγελματικούς τομείς όπου οι διαφυλικές διαφοροποιήσεις είναι πιο έντονες. Τα δεδομένα του πρώτου κύκλου της Διεθνούς Έρευνας για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση (TALIS 2008) αποκαλύπτουν ότι κατά μέσο όρο, στις 23 συμμετέχουσες χώρες, περίπου το 70% των εκπαιδευτικών του Γυμνασίου ήταν γυναίκες, και τουλάχιστο το 50% σε όλες τις χώρες. Οι γυναίκες ήταν επίσης πολύ πιο πιθανό να διδάσκουν γλώσσες (79%) ή ανθρωπιστικές επιστήμες (57%), παρά μαθηματικά ή φυσικές επιστήμες (49%). Εντούτοις, οι θέσεις διευθυντών των σχολείων καταλαμβάνονταν κυρίως από άνδρες. Στις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα TALIS λιγότεροι, κατά μέσο όρο, από τους μισούς διευθυντές ήταν γυναίκες (45%). [...]

Πηγή: <http://iep.edu.gr/pisa/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Σε ποια αρνητικά αποτελέσματα μπορούν να οδηγήσουν οι διαφοροποιήσεις ανάμεσα στα φύλα στον εργασιακό τομέα, σύμφωνα με το κείμενο;
2. Το ερωτηματικό κυριαρχεί στην πρώτη παράγραφο του κειμένου. Τι επιτυγχάνεται με τη χρήση του σε κάθε περίπτωση;
3. *«Τα δεδομένα του πρώτου κύκλου της Διεθνούς Έρευνας για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση (TALIS 2008) αποκαλύπτουν ότι κατά μέσο όρο, στις 23 συμμετέχουσες χώρες, περίπου το 70% των εκπαιδευτικών του Γυμνασίου ήταν γυναίκες, και τουλάχιστο το 50% σε όλες τις χώρες. Οι γυναίκες ήταν επίσης πολύ πιο πιθανό να διδάσκουν γλώσσες (79%) ή ανθρωπιστικές επιστήμες (57%), παρά μαθηματικά ή φυσικές επιστήμες (49%). Εντούτοις, οι θέσεις διευθυντών των σχολείων καταλαμβάνονταν κυρίως από άνδρες.»*

Να μετατρέψετε τη σύνταξη από ενεργητική σε παθητική και το αντίθετο, όπου είναι εφικτό, στο παραπάνω απόσπασμα. Να εξηγήσετε τι επιτυγχάνει ο συντάκτης του κειμένου με τη χρήση της συγκεκριμένης σύνταξης σε κάθε περίοδο.

4. Να γράψετε από ένα συνώνυμο για κάθε μία από τις υπογραμμισμένες λέξεις του κειμένου.
5. Να δώσετε έναν άλλο τίτλο για το κείμενο.
6. Θεωρείτε ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σήμερα στερεοτυπικές αντιλήψεις που επηρεάζουν τα αγόρια και τα κορίτσια στην επιλογή του επαγγέλματος; Να αναπτύξετε την προσωπική σας άποψη σε δύο παραγράφους (συνολικά 160-180 λέξεις).

Για την απάντησή σας στην ερώτηση 6 μπορείτε να λάβετε υπόψη και το παρακάτω απόσπασμα:

Τι είναι το στερεότυπο;

Οι άνθρωποι ορίζονται συχνά με βάση την ένταξή τους σε ομάδες, ανάλογα με τον πολιτισμό τους, τις θρησκευτικές τους πεποιθήσεις, την προέλευσή τους ή εξωτερικά χαρακτηριστικά όπως το χρώμα του δέρματος, το ύψος τους, το χτένισμα ή τον τρόπο ντυσίματος. Συχνά αυτός ο καθορισμός των ομάδων συνοδεύεται από συγκεκριμένες ιδιότητες που αποδίδονται στα άτομα, με αποτέλεσμα συγκεκριμένες εικόνες να συνδέονται με ορισμένες ομάδες. Αν αυτές οι εικόνες γίνονται υπερβολικές σε βαθμό που να μην ανταποκρίνονται πλέον στην πραγματικότητα, τις ονομάζουμε στερεότυπα.

Στερεότυπα μπορούμε να βρούμε και σε βιβλία (ακόμα και σχολικά εγχειρίδια), κόμικς, διαφημίσεις ή ταινίες. Σίγουρα όλοι έχουμε συναντήσει τέτοια στερεότυπα. Σκεφτείτε, για παράδειγμα, την εικόνα γυναικών από την Αφρική φορώντας φούστες από φύλλα φοίνικα, με παχιά χείλη και μικρά οστά κολλημένα στις μύτες τους.

Από το στερεότυπο στην προκατάληψη

Αν ένα άτομο ή μια ομάδα κρίνεται μόνο με βάση τα σχετικά στερεότυπα, τότε μιλάμε για προκατάληψη. Διαμορφώνεται μια άποψη για ένα άτομο ή μια ομάδα χωρίς να το γνωρίζουμε πραγματικά. Τέτοιες απόψεις ή ιδέες συχνά δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα, ενώ μπορεί επίσης να είναι δυσμενείς ή εχθρικές.

Πηγή: <https://www.living-democracy.gr/>

.....αλλά και από το βιβλίο Έκφραση Έκθεση τ. Β΄:

Τα στερεότυπα είναι σταθερές, ταξινομημένες αντιλήψεις που συνήθως οφείλονται σε ελλιπή πληροφόρηση σχετικά με χαρακτηριστικά τα οποία αποδίδονται στα μέλη μιας ομάδας (π.χ. έθνους, επαγγελματικής τάξης, κατοίκων μιας πόλης/χωριού κτλ.). Τα στερεότυπα τα μαθαίνουμε ή τα εσωτερικεύουμε αυθόρμητα, ασυνείδητα από το άμεσο περιβάλλον που ζούμε. Με βάση τις στερεότυπες αυτές αντιλήψεις αξιολογούμε συνήθως πολύ απλά και αβασάνιστα τις άμεσες παραστάσεις και εμπειρίες που έχουμε. Έτσι τείνουμε να έχουμε μία προκαθορισμένη –στερεότυπη γνώμη και κρίση για το ρόλο και τη στάση των μελών άλλων ομάδων και να εξιδανικεύουμε τα πρότυπα, τους τρόπους συμπεριφοράς και ζωής της δικής μας ομάδας, π.χ. λέμε “οι βόρειοι είναι ψυχροί”, “οι γυναίκες έχουν ορισμένους ρόλους διαφορετικούς από εκείνους των ανδρών”.

(Αναλυτικό πρόγραμμα για την εφαρμογή του ΣΕΠ στη Β΄ Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1983, σ. 16)